796/08

Den 20. maj 2008 blev i sag nr. 71.471:

xxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der har forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i Nordea Pension, klager ved sin repræsentant, Business Danmark, over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse og udbetale invalidepension efter den 1/5 2006.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning efter den 1/5 2006 med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen, der blev oprettet den 1/1 2001, giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension, hvis klagerens generelle erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen med mellem halvdelen og to tredjedele, giver forsikringen ret til halv præmiefritagelse og udbetaling af halv forsikringsydelse. Der er en karensperiode på tre måneder.

Klageren, der er født i 1955 og oprindelig uddannet elektriker, blev den 7/3 2005 sygemeldt fra sin daværende stilling som sælger på grund af ryg- og lændesmerter. Ifølge det oplyste medførte lidelsen, at han ikke var i stand til at sidde eller løfte på grund af smerter i ryg og udstråling til venstre ben. Han blev som følge heraf behandlet på H. Sygehus, og han gik desuden til fysioterapeut og kiropraktor.

Sygemeldingen blev anmeldt til det indklagede selskab, som på ovennævnte grundlag tilkendte klagen fuld præmiefritagelse og invalidepension fra karenstidens udløb den 7/6 2005 til den 1/5 2006.

Til brug for vurdering af om ydelserne kunne fortsætte efter den 1/5 2006, modtog selskabet yderligere oplysninger i form af journalakter fra G. Sygehus samt ressourceprofil fra B. Kommune.

Af journalnotat af 2/3 2006 fra G. Sygehus fremgår:

"**Neurokirurgisk forambulatorium**
Patienten henvist fra Reumatologisk afdeling i H. til vurdering for lille spondylolistese lumbalt, som giver anledning til lændesmerter og noget udstråling til venstre ben.

Patienten har haft tendens til lændesmerter igennem flere år og samtidig også en periodevis prikkende og stikkende fornemmelse på venstre benets udside af lår og crus. Ind imellem også lignende gener i højre ben. Bemærkede for nogle år siden, at det kom ikke mindst i tilslutning til, at han som sælger kørte meget i bil. Måtte ofte holde ind på parkeringspladser for at strække ben.
Under sygemeldelse for et år siden og er nu uden arbejde. Får sygedagpenge. Der er ikke taget stilling til evt. anden form for job ved revalidering.
Er via reumatologerne påbegyndt et træningsprogram med styrkelse af ryg- og bugmuskulatur. Har inden for det sidste halve år ikke bemærket nogen sikker forværring af symptomerne. Dog heller ikke nogen bedring.

Objektiv
Slank bygget. På ingen måde aggraverende.
Columna lumbalis: Normale krumninger og rimelig god bevægelighed med finger-gulv-afstand på 5 cm. Ingen specielt paravertebral muskelømhed.
UE: Ingen atrofi, normal kraft, egale dybe reflekser og negativ lasik. Ved undersøgelse for sensibilitet angiver patienten denne let påvirket på venstre fodryg gående ud mod første tå interstits.
På gulvet klarer patienten hæl- og tågang.
Dermed følger almindelig røntgen af columna lumbalis samt MR skanning af samme område, som viser en lille fremadglidning af 5 corpus på sacrum. Der er pæn diskushøjde. På MR-skanningen er der særdeles god plads i spinalkanalen hele vejen ned i lumbaldelen.
Ingen mistanke om prolaps eller reccesstenose.

Konklusion
Patienten har igennem flere år haft tendens til lave lændesmerter specielt i siddende stilling. Derudover en snurrende prikkende fornemmelse i venstre ben og af og til også i højre. Symptomerne i benet forværres tydeligt ved siddende stilling, hvorimod stående stilling i let foroverbøjet position kan fremprovokerer lændesmerter.
På det foreliggende grundlag er der ikke indikation for neurokirurgisk intervention: Anbefales fortsat styrkelse af rygmuskulaturen og revalidering til et ikke ryg belastende job.
AFSLUTTES"

I ressourceprofilen hedder det bl.a.:

"**4. Helbredsmæssige forhold i relation til arbejdsmarkedet:**
…
15.03.06
…
Gener - funktionsniveau
FA oplyser, at han under hele sygeforløbet har gået ca. 3 gange dgl. med hunden, hvilket svarer til ca. 10-12 km om dagen. Har det bedst når han er i bevægelse eller hvis han ligger ned. Det værste for ham er at sidde eller står i længere tid, så øges smerterne i lænden.
Det er registret her på kontoret at han efter 20-30 minutter rejser sig og samtalen fortsætter stående. Oplever ikke at han har smerter i den forstand når han går.

Har oplevet hold i ryggen 2 gange i sygeforløbet - får da smerter i ballen når han går.

Ved ikke om han er blevet dårligere eller bedre i sygeforløbet - mener at han nok har fået det dårligere - får f.eks. smerter efter at have støvsuget 5 minutter, så den opgave gør han ikke mere. Er holdt op med at bære varer hjem i indkøbsposer. Bruger rygsæk og da kun lettere ting. Kører kun kortere ture i bil - da han ikke kan holde ud at sidde for længe.

Egen behandling:
Ud over at gå 10-12 km dagligt svømmer han ca. hver 14 dag (bryder sig ikke om svømning) Cykler 1-2 gange ugt. Er ikke et problem for lænden selv om han sidder foroverbøjet og har det fint da det aflaster benene."

På grundlag af de modtagne oplysninger vurderede selskabet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen pr. 1/5 2006. Selskabet afviste derfor at yde fortsat forsikringsdækning efter dette tidspunkt, hvilket blev meddelt klageren ved skrivelse af 18/5 2006.

Klageren var utilfreds med afgørelsen, hvorfor han ved skrivelse af 12/6 2006 anmodede selskabet om at revurdere sagen. Vedlagt skrivelsen fremsendte han journaludskrift og statusattest af 28/6 2005 fra speciallæge i reumatologi P.B.

Ved skrivelse af 13/7 2006 til klageren fastholdt selskabet det tidligere meddelte afslag på forsikringsdækning efter den 1/5 2006.

Klageren var fortsat uenig i afgørelsen og anmodede derfor om revurdering af sagen ved skrivelse af 25/8 2006. Vedlagt skrivelsen fremsendte han en af et andet selskab indhentet ortopædkirurgisk speciallægeerklæring.

Af speciallægeerklæringen, der er udfærdiget af overlæge B.D. og dateret 16/8 2006, fremgår bl.a.:

"**Aktuelle gener:**
Forsikrede har dagligt smerter fra lænderyggen, og det er lænderygsmerterne, som dominerer. Der kan komme udstråling til begge ben, særlig ved visse vrid i ryggen. Symptomerne gør, at han i betydeligt omfang har måtte reducere sin deltagelse i almindelige dagligdags gøremål i hjemmet, herunder rengøring, madlavning etc

Øvrige organsysterner:
Ingen klager.

Medicin, tobak og spiritus:
Intet misbrug.

Objektiv undersøgelse:
Bevæger sig frit. Af- og påklædning foregår uden problemer.
Kranienerver: Smags- og lugtesans ikke undersøgt. Øvrige kranienerveforhold normale.
Overekstremiteter: Normal bevægelighed i skulder-, albue-, hånd- og fingerled. Normale refleksforhold.
Truncus og abdomen: Intet abnormt.
Underekstremiteter: Lige bækkenstand. Normal bevægelighed i hofte-, knæ- og ankelled. Ingen muskelatrofi. Normale refleksforhold. Negativ Lasegue.
Columna: Svarende til columna lumbalis ses der ganske let listesespring. Huden er uden misdannelser. Finger-/gulvafstand 30 cm. Indskrænket sidebøjning og smerter ved rotation.

Radiologi:
Der foreligger almindelige røntgenbilleder, som viser arkolytisk spondylolistese gr. 2 med mindsket discushøjde L5/S1.
Der foreligger beskrivelse af MR-scanning, som bekræfter ovenstående, og som beskrives som uden tegn til prolaps.

Resume:
Forløbet vedrører en tidligere rask 50-årig mand, som har typiske tegn på gener fra arkolytisk spondylolistese. Således kan lænderygsmerterne forklares ud fra discuselegenerationen, og de udstrålende symptomer kan udmærket være 5. rods påvirkning forårsaget af L5-røddernes passage under arkolyserne bilateralt.

Konklusion:
Med hensyn til skånebehov vurderes det, at der er en sammenhæng imellem forsikredes opfattelse af skånebehovet og dagens kliniske undersøgelse, idet de nævnte symptomer og gener godt kan forklares ud fra de radiologiske fund. De specifikke skånebehov bør bestå i at undlade egentlig rygbelastende arbejde. Man kan dog ikke udelukke, at forsikrede også vil få lænderyggener ved arbejde, der ikke er decideret rygbelastende. Med hensyn til prognosen er spontanforløbet vanskeligt at vurdere præcist. Man kan dog ikke udelukke, at der kommer en spontan bedring i tilstanden, men tidshorisonten for dette kan være langvarig."

Efter fornyet gennemgang af sagen fastholdt selskabet sin afgørelse ved skrivelse af 18/9 2006 til klageren.

Klageren var fortsat ikke enig i afgørelsen, hvilket han på ny tilkendegav i skrivelse af 21/9 2006 til selskabet. I denne skrivelse oplyste han bl.a., at han nu havde været i arbejdsprøvning i en fritidsklub. Arbejdsprøvningen havde varet fire uger. Den ugentlige arbejdstid havde været 20 timer, men ifølge det oplyste havde han kun været på arbejde halvdelen af tiden på grund af sine rygproblemer.

Efter revurdering af sagen fastholdt selskabet sin tidligere afgørelse. Dette blev meddelt klageren ved skrivelse af 29/9 2006.

Herefter modtog selskabet skrivelse af 5/2 2007 fra klagerens repræsentant, der anmodede om endnu en revurdering af sagen. Vedlagt skrivelsen fremsendte repræsentanten ikke tidligere fremsendte akter fra B. Kommune, herunder slutrapport af 9/10 2006 fra A., B. Reva Center.

Af slutrapporten fremgår bl.a.:

> "Formålet med henvisning til særligt tilrettelagt forløb:
> Afklaring af forhold til arbejdsmarkedet. F. er henvist fra A., [B. Reva Center] til G. til individuel afklaring idet A. var ramt af sygdom.
> …
> Erhvervsrettede tiltag:
> F. har været i praktik på skolefritidsordningen R. …i perioden 21.8 til 15.92006 m.h.p. en fysisk afklaring i.f.t. et evt. kommende jobskifte.
> …
> F. mødte hver dag kl. 12.00 til 16.00. De første uge havde F. 2 sygedage, anden uge igen 2 sygedage, tredje havde han 3 sygedage og det samme havde han i den sidste uge.
> …
> Helbred
> Det er ikke lykkes os at finde et arbejdsområde, som F. er i stand til at varetage. Det er vores vurdering, at hans ryglidelse er begrænsende for hans tilbagevendelse til det ordinære arbejdsmarked.
>
> F. giver udtryk for at han ikke har nogle perioder der er bedre end andre. Det er i hvert fald ikke muligt for ham at sige at morgener altid er bedre end andre tidspunkter.
>
> F. er glad for at en af lægerne på Rigshospitalet giver udtryk for at der på sigt - 7-8 år - vil kunne være en bedring i.f.t. at den nerve, der er i klemme vil blive mindre belastet. Dette håber F. holder stik.
>
> F. får ingen medicin og ønsker heller ikke dette, da det er ham meget imod. F. har forsøgt med et gigt præparat i 14 dage men havde det ikke godt med dette.

F. har det bedst med at bevæge sig - altså fysisk gå. Han har mange problemer med at sidde og stå. Det belaster og efterfølgende medfører det stærke smerter. F. forsøger at planlægge dagen, når han f.eks. ved at han SKAL til ting, hvor han kommer til at sidde meget ned, inden går en lang tur, så klare han bedre det at skulle sidde ned
…
Socialrådgivers samlede vurdering:
Vi vurderer, at F. har ALLE forudsætninger for at kunne bestride et ordinært job, hvis vi ser bort fra hans helbredsmæssige begrænsninger. Han har nogle meget veludviklede sociale kompetencer og kan begå sig mellem alle slags mennesker. Han har en arbejdsidentitet der gør, at han vil gøre alt for at bestride et job og han er både hurtig til at lære nyt og samtidig har han mod til at lære nye arbejdsområder at kende.

Han har velfungerende familieforhold og rammerne med hus, bil og sommerhus er på plads.

F. havde f.eks. ikke tænkt: på at han kunne afprøve sig selv indenfor det pædagogiske område og han har været åbent overfor gode forslag. Han holder øje med stillingsopslag i de forskellige aviser, men kan ikke finde nogle områder, som han kan varetage med sin ryglidelse.

På et tidspunkt talte vi om at F. kunne arbejde hjemmefra og på den måde selv kunne planlægge sin arbejdsdag og arbejde, når han var i stand til det og ikke havde smerter. Det har bare ikke været muligt for ham og os at finde et sådant område, da de fleste af disse funktioner i dag sendes ud af landet og foretages i lande hvor arbejdskraften er billigere end her.

F.s forventninger er p.t. ikke ret store, men han siger dog, at han forventer at blive rask om de 7-8 år, som han er stillet i udsigt.

Ved skrivelse af 12/2 2007 fastholdt selskabet sin afgørelse, og sagen blev herefter indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Klageren har ved sin repræsentant nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at han er berettiget til fortsat præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension efter den 1/5 2006. Til støtte herfor har repræsentanten bl.a. anført, at klageren fortsat har mange gener på grund af ryglidelsen. Ifølge repræsentanten kan selv ikke rygbelastende arbejde vanskeligt klares.

Heroverfor har selskabet i skrivelse af 24/4 2007 til nævnet bl.a. anført:

"F. har været sygemeldt i en periode på grund af ryg- og lændesmerter med udstråling i benene, formentlig på grund af sit arbejde som kørende sælger. Han har været igennem et længerevarende og gennemgående udredningsforløb.

De lægelige undersøgelser har stort set vist normale forhold. Der er ved MR-scanning på G. Sygehus den 2. marts 2006 påvist en lille glidning mellem 5. lændehvirvel og haleben, men der er ingen mistanke om prolaps eller forsnævring i lændeknoglerne. Ligeledes er der ingen indikation for et operativt indgreb. F. er blevet henvist til rygtræning og ikke-rygbelastende arbejde. Tilstanden betegnes som stationær.

F. har i forbindelse med udarbejdelse af den kommunale ressourceprofil oplyst, at han går mellem 10- 12 km om dagen, cykler og svømmer hver 14. dag uden problemer med lænd eller ryg

F. har deltaget i praktik på en fritidsordning. Det er vores opfattelse, at F. har været i arbejdsprøvning i et rygbelastende arbejde som pædagogmedhjælper. Resultatet af arbejdsprøvningen giver derfor ikke et reelt billede af F.s erhvervsevne i ikke-rygbelastende arbejde.

Vi benægter ikke, at forsikredes erhvervsevne er nedsat i rygbelastende arbejde, men vi fastholder, at der ikke er dokumentation for, at F.s erhvervsevne er nedsat med 1/2 eller 2/3 af den fulde erhvervsevne fra 1. maj 2006."

Herefter har klagerens repræsentant i skrivelse af 14/5 2007 til nævnet anført, at den i 2006 gennemførte arbejdsprøvning som pædagogmedhjælper i en skolefritidsordning absolut ikke var rygbelastende eller i øvrigt fysisk belastende. Det fremgår af skrivelsen, at klageren efterfølgende har gennemført yderligere to arbejdsprøvningsforløb, som begge har vist, at han har meget vanskeligt ved at indgå på arbejdsmarkedet selv ved meget lette funktioner og med udprægede skånehensyn.

Efterfølgende har klagerens repræsentant i skrivelse af 23/8 2007 til nævnet anført, at der er planlagt endnu et arbejdsprøvningsforløb med start den 27/8 2007.

Vedlagt skrivelse af 15/11 2007 har klagerens repræsentant til nævnet fremsendt revideret ressourceprofil, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

"**Det fremgår af afsluttende rapport fra A. [**B. Reva Center] **i oktober 2007 følgende:**

Socialrådgivers samlede vurdering:
Der er tale om en 52-årig gift mand med 2 børn på 16 og 18 år. Han er uddannet elektriker, men har de sidste mange år frem til sygemeldingen i marts 2005 arbejdet som sælger, hvor 2/3 af arbejdsdagen foregår siddende i en bil. …

Han bliver sygemeldt grundet tiltagende rygsmerter efter i flere år at have lidt af snurrende fornemmelse i benene. Smerterne sidder i lænderyggen og er en følge af en fremadglidning mellem 2 ryghvirvler, der er ingen kirurgiske behandlingsmuligheder, og der er en meget begrænset effekt af rygstyrkende øvelser.

Smerterne er til stede stort set dagligt og forværres, ved løft, vrid og fastlåste stillinger.

F. har været i arbejdsprøvning på et fritidshjem som pædagogmedhjælper, på 2 virksomheder på lageret med lette pakke og montageopgaver, samt i håndværkerbutik hos AO …, hvor han servicerede kunder og havde lette kasse og opfyldningsfunktioner. F. har i alle afprøvningerne haft mulighed for at skifte arbejdsstilling efter behov, og han har kunnet skifte

mellem gående, siddende og stående arbejde, ligesom der heller ikke har været nogen tunge løft.

Det generelle billede i alle afprøvningerne har været, at F. har haft meget fravær gr. rygsmerter og har haft mange dage, hvor han har været nød til at gå tidligt hjem. Det samlede arbejdsprøvningsforløb har været på 101 dage, heraf 45 sygedage og 18 dage, hvor han er gået tidligere hjem, der har således kun været 38 dage, hvor F. har været på arbejde med en arbejdstid på max. 4 timer dagligt, og sidste arbejdsgiver vurderer, at der har været en samlet arbejdstid på omkring 10-12 timer pr uge.

Den tilbageværende arbejdsevne må med baggrund i forløbet hos Agenda betragtes som meget lille og samtidig også som meget ustabil, idet det er uforudsigeligt, hvornår F.s smerter er så voldsomme, at han ikke magter at møde på arbejde, eller hvornår han må gå tidligere hjem.

Det er vurderingen, at der ikke kan peges på konkret jobområde, der i tilstrækkelig grad kan tilgodese F.s behov for skiftende arbejdsstillinger og ikke-tungt, ikke-rygbelastende arbejde."

Vedlagt skrivelse af 29/1 2008 har klagerens repræsentant desuden fremsendt kopi af kommunal afgørelse af 17/1 2008. Det fremgår heraf, at klageren har fået tilkendt offentlig førtidspension med virkning fra den 1/2 2008. Endvidere fremgår det, at pensionsnævnet har lagt vægt på, at klagerens helbredsmæssige situation hindrer, at han kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Selskabet har herefter i skrivelse af 19/2 2008 til nævnet fastholdt, at det ikke er dokumenteret, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.

Klagerens repræsentant og selskabet er fremkommet med yderligere bemærkninger i skrivelser dateret 27/2 og 11/3 2008.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**22. Tab af erhvervsevne og præmiefritagelse**
Ret til fuld ydelse ved tab af erhvervsevne eller præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

En sådan nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når den forsikrede efter selskabets skøn ikke længere er i stand til bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - at tjene mere end en tredjedel af, hvad der er sædvanligt: for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Bedømmelsen sker på grundlag af en helbredsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand og tidligere beskæftigelse.

Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, udbetales halv ydelse ved tab af erhvervsevne, hvis dette fremgår af forsikringsoversigten. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med halv præmiebetaling.
…

23. Udbetaling ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse
Udbetaling af ydelser ved tab af erhvervsevne eller ydelse af præmiefritagelse træder i kraft den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i 3 måneder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder bl.a. de fremlagte lægelige akter samt oplysningerne om de af klageren gennemførte arbejdsprøvningsforløb, finder nævnet det godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne har været nedsat med halvdelen siden den 1/5 2006. Selskabet har således ikke været berettiget til at afvise forsikringsdækning efter denne dato.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Selskabet, Nordea Pension, skal anerkende, at klagerens generelle erhvervsevne har været nedsat med halvdelen siden den 1/5 2006, og skal i overensstemmelse hermed yde halv præmiefritagelse og udbetale halv invalidepension med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

Poul Sørensen
formand